

В овощната градина през юни

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 28.06.2020 Брой: 6/2020

Средната месечна температура през юни е между 18-22°C за равнинните райони и 16- 19°C за високите полета. Валежите през този месец са в границите от 60 до 90 литра на квадратен метър.

През юни черешите, вишните и ягодите зреят масово, както и ранните сортове малини, кайсии, праскови, круши и ябълки. Грижете за опазване на плодовата реколта и дърветата продължават.

През юни при **ябълката** трябва да подължат пръсканията срещу струпясването, тъй като опасността от първични заразявания все още съществува. Отделянето на аскоспори обикновено продължава около два месеца, считано от началото на узряването им, което за условията на нашата страна настъпва при разпукване на пъпките. През тази година в основните ябълкопроизводителни райони този период започна в края на март и в началото на април за повечето сортове. Освен срещу струпясването пръсканията през юни са насочени и срещу брашнестата мана. Обикновено през този месец срещу двете гъбни болести се провеждат две или три пръскания в зависимост от условията за развитие на патогените и продължителността на действие на фунгицидите. *За борба срещу струпясването се използва един от следните фунгициди:* Делан 700 ВДГ - 50г/дка, Делан ПРО - 250 мл/дка, Децибел Макс - 30г/дка, Дитан ДГ - 200г/дка, Дитан М 45 - 200г/дка, Дифкор 250 ЕК - 15мл/дка,

Ембрения – 150мл/дка, Индар 5 ЕВ – 100мл/дка, Карамат – 200мл/дка, Куимера ВГ – 20г/дка, Луна Кеър ВГ – 300г/дка, Пасуърд 25ВГ – 50г/дка, Полирам ДФ – 0,2%, Санкоцеб 80 ВП – 200г/дка, Силит 544 СК – 125мл/дка, Скаб 80 ВГ Капетан – 188г/дка, Скор 250 ЕК – 15 – 20мл/дка, Сугоби ВГ – 20г/дка, Тиовит Джет 80 ВГ – 600г/дка, Фабан – 120мл/дка, Флинт Макс 75 ВГ – 0,02%, Фолпан 80 ВДГ – 0,15%, Фонтелис СК – 75мл/дка, Хелиосуфр С – 150 – 500 мл/дка, Хорус 50 ВГ – 30 – 50г/дка, Шавит Ф 72 ВДГ – 0,2%, Шардиф 25 ЕК – 20мл/дка, Дифензон 25ЕК – 20мл/дка, Дишом 25ЕК – 20 мл/дка.

За борба срещу брашнестата мана се използва един от фунгицидите: Байфидан 250 ЕК – 15мл/дка, Белис – 80г/дка, Ембрения – 150 мл/дка, Козавет ДФ – 750г/дка, Куимера ВГ – 20г/дка, Кумулус ДФ – 600-900г/дка, Луна Кеър – 300г/дка, Систан 20 ЕВ – 28-42мл/дка, Систан екозом ЕВ – 60-185мл/дка, Скор 250 ЕК – 15-20мл/дка, Солфо 80 ВГ – 750г/дка, Тиовит Джет 80 ВГ – 600г/дка, Топаз 100 ЕК – 25-50мл/дка, Топсин М 70 ВДГ – 0,12%, Флинт Макс 75 ВГ – 0,02%, Хелиосуфр С – 150-500мл/дка, Шавит Ф 72 ВДГ – 0, 2%.

При сортове, които са чувствителни на струпясване и брашнеста мана е препоръчително да се използват фунгициди, които са одобрени за борба срещу двете болести като: Ембрения – 150мл/дка, Куимера – 20 г/дка, Кумулус ДФ – 600-900г/дка, Луна Кеър – 300г/дка, Скор 250 ЕК – 15-20мл/дка, Тиовит Джет 80 ВГ – 600г/дка, Флинт Макс 75ВГ – 0,02%, Хелиосуфр С – 150-500мл/дка, Шавит Ф 72 ВДГ – 0, 2%. При високи температури да не се пръска със сяра-съдържащи фунгициди, които може да причинят пригори при някои сортове.

За предотвратяване появата на устойчивост /резистентност/ на гъбата, причиняваща струпясването */Venturia inaequalis/*, най – добре е за борба срещу нея да се редуват фунгициди с различен механизъм на действие върху патогена или да се използват фунгицидни смеси. Така например фунгицидите с активно вещество дифенконазол/Скор 250 ЕК, Дифкор 250 ЕК, Шардиф 25 ЕК, Дишом 25ЕК/ трябва да се редуват с фунгициди на база крезоксин метил/Сугоби/ или ципродинил/Хорус 50 ВГ/, както и с фунгициди на база додин/силит 40СК/ или със Скаб с активно вещество каптан.

При силно чувствителните на брашнеста мана сортове – Джонатан, Джонафрий, Мойра и др. трябва да продължи зелената резитба за отстраняване на заразените леторасли.

През юни се извършват пръскания и срещу ябълковия плодов червей, калифорнийската щитоносна въшка и листните въшки. Пръсканията срещу неприятелите се комбинират с тези срещу болестите. *За борба срещу ябълковия плодов червей към фунгицидния разтвор се добавя един от следните инсектициди:* Авант 150 ЕК - 33,3 мл/дка, Афърм 095С - 300 г/дка плюс 0,02% прилепител Брейктру, Афикар 100 ЕК -30мл/дка, Афърм Опти - 200 г/дка, Волиам Тарго 063 СК - 75мл/дка, Делегат 250 ВГ- 30г/дка, Децис 100 ЕК - 7,5-12,5мл/дка, Дека ЕК/Деша ЕК/Дена ЕК/Полеци/Десижън - 30мл/дка, Дукат 25 ЕК – 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК/Цайпер 10 ЕК – 30мл/дка, Имидан 50 ВГ – 150г/дка, Калипсо 480 СК – 20-25мл/дка, Короген 20 СК – 16-30мл/дка, Метеор – 0,06%, Протеус О – ТЕК – 0,05-0,06%, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка, Суми алфа 5ЕК – 0,02%, Харпун – 100мл/дка, Циклон 10ЕК – 30мл/дка. От посочените инсектициди Аафърм 095С - 300 г/дка плюс 0,02% прилепител Брейктру, Афикар 100ЕК -30мл/дка, Афърм опти - 200 г/дка, Волиам Тарго 063 СК - 75мл/дка, Делегат 250 ВГ- 30г/дка, Дукат 25 ЕК – 30мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК – 30мл/дка, Калипсо 480 СК – 20-25мл/дка, Короген 20 СК – 16-30мл/дка, Синеис 480 СК – 30-43,7 мл/дка, Суми Алфа 5 ЕК – 0,02%, Циклон 10 ЕК – 30мл/дка са ефикасни и срещу минаращите молци.

Срещу ябълковия плодов червей може да се използва и биоинсектицидите Купровирусин – 100мл/дка, Мадекс ТОП – 10 мл/дка и Мадекс ТВИН – 10мл/дка, които се прилагат при масов летеж и точно преди излюпване на яйцата.

За борба срещу калифорнийската щитоносна въшка са регистрирани инсектицидите: Браи - 28-50мл/дка, 0,03%, Дека ЕК /Деша ЕК/Дена ЕК/Полеци/Десижън – 50-75мл/дка, Дурсбан 4ЕК – 150-187 мл/дка, Клоузър 120СК – 40мл/дка, Метеор -90мл/дка, Мулиган – 30-50мл/дка, Проксимо – 28 - 70мл/дка, Харпун – 30мл/дка.

През юни обикновено се повишава плътността на червения овоцен акар и при достигане на икономическия праг на вредност се налага да се проведе пръскане. *Използва се един от акарицидите:* Апачи ЕВ – 100мл/дка, Бермектин – 60-96мл/дка, Валмек ЕК – 60-96 мл/дка, Вертимек 018 ЕК - 100 мл/дка, Волиам тарго 063СК – 75мл/дка, Данитрон 5СК – 100-200мл/дка, Зуум 11СК – 25-50мл/дка, Лаота - 60-96 мл/дка, Милбекнок – 25г/дка, Натуралис СК - 100-150 мл/дка, Неалта СК – 100мл/дка, Нисоран 10 ВП – 75г/дка.

При **крушата** трябва да продължат пръсканията срещу струпясването, белите и кафявите листни петна. За борба срещу тях се използва един от фунгицидите, които са изброени за борба срещу струпясването по ябълката. *Срещу обикновената крушова листна бълха към фунгицидния разтвор се добавя един от следните инсектициди:* Бермектин – 37,5 – 120мл/дка, Вазтак нов 100 ЕК – 20мл/дка, Валмек – 37,5 – 120 мл/дка, Дека ЕК/Дена ЕК/Полеци/Десижън – 75мл/дка, Делегат 250 ВГ – 30г/дка, Децис 100 ЕК – 12,25мл/дка, Лаота – 37,5-120 мл/дка, Метеор – 90 мл/дка, Мовенто 100 СК – 0,12 - 0,15%, Натуралис -100-200мл/дка, Синеис 480 СК – 30-43,7мл/дка, Суми алфа/Сумицидин 5 ЕК/Оазис 5 ЕК – 0,03%, Харпун – 100 мл/дка.

За опазване на плодовете от червясване при крушата се използва един от изброените инсектициди за борба срещу ябълковия плодов червей.

При **дюлите** продължават пръсканията срещу кафявото гниене и плодовете червеи. *За борба срещу кафявото гниене ефикасни фунгициди са:* Каптан 80 ВП – 150-180г/дка, Карамат 2,5 ЕВ – 200мл/дка, Скаб 80 ВГ Капетан – 188г/дка, Хорус 50ВГ – 45-50г/дка, а срещу плодовете червеи един от инсектицидите посочени за борба срещу ябълковия плодов червей.

През юни продължават грижите за опазване на круша, дюля и ябълка от огнен пригор. За ограничаване на щетите се провежда санитарна резитба за отстраняване на заразените клони и леторасти /реже се 30-40 сантиметра под мястото на заразата/, след което раните се замазват с блажна боя към която се добавят мед-съдържащи препарати като Бордо микс 20 ВП, бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП, Шампион ВП/Шамп 50 ВП/Макк 50 ВП. Инструментите за резитба се дезинфекцират след всеки отрез със спирт за горене или в белина разреждана с вода в съотношение 1:10. Освен резитба за предпазване на дърветата от заразяване се провеждат и пръскания с:

бордолезов разтвор – 1%, Фунгуран ОН 50 ВП – 0,15% , Шампион ВП/Шамп 50 ВП/Макк 50 ВП – 0,15%., Косайд 2000 ВГ – 0,155-0,68 кг/дка, Серенада АКО СК – 400-800 мл/дка, Растежният регулатор Регалис плюс също може да се използва, но не през първите 3 - 4 години от създаване на насаждението. При благоприятни условия за развитие на болестта – чувствителни сортове, хладно и влажно време, както и наличието на зараза, която не е ограничена през май профилактичните пръсканията се провеждат в интервал от 5-7 дни.

В началото на юни обикновено започва беритбата на ранозреещите сортове череши и при тях не се провеждат пръскания. По време на беритбата трябва да се обират всички плодове, за да се намали до минимум зимуващата зараза от черешова муха. Освен това при беритбата може лесно да се отстраняват и изнасят извън насаждението всички плодове, заразени от кафяво гниене.

При **средно- и къснозреещите черешови сортове и вишните** пръсканията в началото на юни са насочени срещу цилиндропориоза/бяла ръжда/, кафяво гниене и черешова муха. *Срещу цилиндропориозата/бялата ръжда/ се използва един от фунгицидите:*

Карамат 2,5ЕВ – 300мл/дка, Сигнум - 30г/дка, Скор 250ЕК – 30мл/дка, Силит 40 СК – 150мл/дка, Силит 544СК – 125мл/дка, Делан 700 ВГ-0,05% и Флинт Макс 75 ВГ- 30г/дка. От посочените фунгициди Карамат 2,5 ЕВ - 300мл/дка и Сигнум – 65-70г/дка са ефикасни и срещу кафявото гниене.

За борба срещу черешовата муха към фунгицидния разтвор се добавя един от разрешените за употреба срещу този вредител инсектициди: Децис 100 ЕК – 10-17,5 мл/дка, Имидан 50 ВГ – 150г/дка, Калипсо 480СК – 20мл/дка, Карате Зеон 5 КС – 15мл/дка, Натуралис – 100-200мл/дка.

Младите – неплододаващи черешови и вишневи дървета се пръскат срещу листни въшки. Ефикасени инсектициди срещу тях са: Децис 100 ЕК – 12,25 мл/дка, Моспилан 20 СГ – 25г/дка, Клоузър 120 СК – 20мл/дка, Ламадекс Екстра – 40-60г/дка, Тепеки – 14г/дка.

При **сливата** през този период продължават пръсканията срещу кафявото гниене, ръждата, сливения плодов червей и обикновената сливова щитоносна въшка. *Срещу кафявото гниене се пръска с един от фунгицидите:* Дифкор 250 ЕК- 20мл/дка, Индар 5 ЕВ – 150мл/дка, Каптан 80 ВГ - 150-180г/дка, Карамат 2,5 ЕВ – 300мл/дка, Луна Експирианс – 50мл/дка, Пасуърд 25 ВГ – 50г/дка, Сигнум – 30 г/дка, Систан 20 ЕВ - 12,5 – 30 мл/дка, Хорус 50 ВГ – 0,045%. Срещу ръждата и червените листни петна по сливата са одобрени Индар 5 ЕВ – 150мл/дка, и Карамат 2,5 ЕВ – 300мл/дка.

Ефикасни инсектициди срещу сливения плодов червей са: Делегат 250 ВГ – 100 -120мл/дка, Децис 100 ЕК -7,5-17,5мл/дка, Кораген 20 СК – 16-30мл/дка, *За борба срещу обикновената сливова щитоносна въшка се препоръчват:* Мовенто 100БСК – 0,075-0,1% или Проксимо – 28-70мл/дка.

При **прасковата** продължават пръсканията срещу брашнеста мана, сачмянка, кафяво гниене, анарзия, източен плодов червей и листни въшки.

Срещу брашнестата мана се използва един от фунгицидите: Дифкор 250 ЕК – 20 мл/дка, Ембрения – 150мл/дка, Индар 5 ЕВ – 150мл/дка, Карамат 2,5 ЕВ – 300мл/дка, Козавет ДФ – 150г/дка, Кумулус ДФ – 750г/дка, Луна Експирианс – 50мл/дка, Миклофил – 32-60мл/дка, Пасуърд 25 ВГ – 50г/дка, Ритуал – 32-60мл/дка, Серкадис -15мл/дка, Сигнум ВГ – 45г/дка, Систан 20 ЕВ – 15-36мл/дка, Систан Екозом ЕВ – 65-200мл/дка, Скор 250 ЕК – 20-30мл/дка, Солфо 80 ВГ – 750г/дка, Сулгран - 500г/дка, Сяра ВГ – 600г/дка, Тиовит Джет 80 ВГ – 600г/дка, Топаз 100 ЕК – 50мл/дка, Флосул СК– 500мл/дка, Фонтелис СК – 120мл/дка, Хелиосуфър С – 125-500 мл/дка, Херкулес 120 СК – 15-25 мл/дка. От изброените фунгициди Индар 5 ЕВ – 150мл/дка, Карамат 2,5 ЕВ – 300мл/дка, Луна Експирианс – 50 мл/дка, Пасуърд 25 ВГ – 50г/дка, Сигнум – 45г/дка, Систан 20 ЕВ – 15-36 мл/дка, Систан Екозом ЕВ – 65-200мл/дка, Скор 250 ЕК – 20-30мл/дка, Фонтелис СК – 120мл/дка са ефикасни и срещу кафявото гниене и се използват за едновременно борба срещу двете болести.

Срещу източния плодов червей и анарзията се използва един от инсектицидите: Авант 150 ЕК – 33,3мл/дка, Афърм Опти – 200-225г/дка, Волиам Тарго 063 СК – 75мл/дка, Делегат 250 ВП – 30г/дка, Имидан 50 ВГ – 150г/дка, Кораген 20 СК – 16-30мл/дка, Ламадекс Екстра - 70г/дка, Метеор - 90мл/дка, Суми Алфа 5 ЕК- 0,02%.

При висока плътност на листни въшки се пръска с: При висока плътност на листни въшки се пръска с: Абанто – 60 мл/дка, Аскот ВГ - 40-80г/дка, Дека ЕК/Деша ЕК/Дена ЕК/Полеци/Десиан – 30-50мл/дка, Децис 100 ЕК – 8,75-12,25 мл/дка, Естрела ВГ/Ламша ВГ/Адалам ВГ/Индулам ВГ – 40-80 г/дка, Калипсо 480 СК – 20мл/дка, Ламадекс Екстра -40-60г/дка, Мовенто 100 СК – 0,075-0,1%, Моспилан 20 СГ – 25г/дка, Натюр Брейкър – 75мл/дка, Протеус О-ТЕК -0,05% - 0,06%, Тепеки – 14г/дка.

В началото на юни при **кайсията** се провежда пръскане, което е насочено срещу кафяво гниене, гномониоза, сачмянка, анарзия и източен плодов червей. *Срещу кафявото гниене се използва един от фунгицидите: Делан 700ВГ – 0,05%, Дифкор 250 ЕК – 20мл/дка, Ембрения -150мл/дка, Индар 5 ЕВ -150мл/дка, Карамат 2,5ЕВ – 300мл/дка, Луна Експирианс – 50мл/дка, Пасуърд 25 ВГ – 50г/дка, Сигнум ВГ – 30г/дка, Систан 20 ЕВ – 12,5-30 мл/дка, Хорус 50 ВГ – 40-50г/дка. От посочените фунгициди Делан 700 ВГ – 0,05%, Карамат 2,5 ЕВ – 300 мл/дка и Сигнум ВГ – 30г/дка са ефикасни и срещу гномонията. Срещу анарзията и източния плодов червей се използва един от инсектицидите посочени при прасковата.*

При **малината** в началото юни се провеждат пръскания срещу дидимела, антракноза, засъхване основите на леторастите/лептосфериоза/, сиво гниене, малинов агрилус, малиново комарче, малинова галица и малинов бръмбар. *Срещу дидимела, антракноза, засъхване основите на леторастите /лептосфериоза/ се използва един от фунгицидите: Сингум ВГ -100г/дка или Фунгуран ОН 50 ВП – 200-300г/дка. Ефикасни фунгициди срещу сивото гниене са: Серенада АКО СК – 400-800мл/дка, Сигнум ВГ- 150г/дка, Суич 62,5 ВГ – 100г/дка.*

Срещу неприятелите по малината/малиново комарче, малинов бръмбар, листни въшки / се пръска с Калипсо 480 СК – 0,025%. При поява на акари се използва Аполо 50 СК - 30-40мл/дка или Нимазал TS в концентрация 0,3-0,5%. Този биопрепарат засяга листните въшки и цикадите. Срещу листните въшки е одобрен и Ламадекс Екстра – 28-60г/дка.

През юни има вероятност в някои овощни градини да се наложи пръскане срещу петнистата дрозифила (*Drosophila suzukii*), която е нов неприятел за нашата страна.

Резултатите от досегашните проучвания показват, че от овощните видове най-силно се нападат ягодите, малините, сливите, прасковите и черешите. За необходимостта от пръскане стопаните трябва да се консултират със специалисти по растителна защита от Областните дирекции по безопасност на храните. Тези специалисти следят появата и плътността на дрозифила сузуки. За борба срещу този неприятел в списъка на разрешените за употреба продукти за растителна защита са включени следните инсектициди: при ягода – Афърм Опти – 150 г/дка, Дека ЕК – 50мл/дка, Екзалт – 200мл/дка, Калипсо 480 СК – 20-30мл/дка, Ним Азал Т/С -0,4г/дка, Синеис 480СК – 10-20мл/дка; при малина - Екзалт – 240мл/дка, Калипсо 480 СК – 15мл/дка, Ламадекс Екстра – 28-60г/дка, Ним Азал Т/С -0,4г/дка; при костилковите - Афърм Опти – 200г/дка, Калипсо 480 СК – 20-30мл/дка, Имидан 50 ВП – 150 г/дка, Кораген 20 СК – 16-30 мл/дка, Ламадекс Екстра – 60 – 100г/дка, Ним Азал Т/С -0,4г/дка.

За да са ефикасни пръсканията срещу болестите и неприятелите при овощните видове те трябва да се провеждат навреме и качествено. Освен това много важно е и да се определя необходимостта от провеждане на дадено пръскане, което е свързано със специални отчитания за определяне плътността на неприятелите и при надвишаване икономическите прагове на вредност да се проведе пръскане.

Възприетите прагове на икономическа вредност за отделните вредители са:

Ябълков плодов червей – 0,8 – 1% пресни вгризвания;

Източен плодов червей – 1,5% повредени плодове;

Сливов плодов червей – 1 – 1,5% пресни вгизвания;

Анарзия – 3% повредени летораста;

Черешова муха – 10 мухи/уловка;

Листни въшки – 10 – 15% нападнати леторасти;

Обикновена сливова щитоносна въшка – 5-7 броя на лист;

Миниращи молци – 1-2 пресни мини на лист;

Овощни акари – 3-4 броя на лист;

Крушови бълхи – 4-6% леторасти с колонии;

Ягодено хоботниче и ягодено стъблохоботниче – 15% нападнати растения.

При биологично производство не се разрешава употреба на синтетични пестициди. За борба срещу гъбните болести се използват мед-съдържащи и сяра-съдържащи фунгициди. *За контрол на неприятелите са одобрени биоинсектицидите:*

Карповирусин срещу ябълков плодов червей и източен плодов червей,

Крисант ЕК срещу прасковена листна вашка.

Мадекс твин и Мадекс топ срещу ябълков плодов червей и източен плодов червей.

Натуралис срещу белокрылка и паяжинообразуващ акар по ягода, черешова муха, обикновена крушова листна бълха, червен овощен акар,

Ним азал Т/С срещу миниращи молци по ябълката.

Ойкос срещу листни въшки, цикади и листоминиращи молци по ябълсата.

Пиретро натура срещу прасковена листна въшка.

Рапакс срещу източен плодов червей, анарзия по праскова и кайсия и листозавивачки по семковите.

Синеис срещу ябълков плодов червей, ябълков пъстър миниращ молец, анарзия и крушова листна бълха.

Одобрени са и феромони /атрактанти/:

Гинко за ябълков плодов червей

Изомейт OFM TT за източен плодов червей

Изомейт С за ябълков плодов червей

Изомейт СРЛ за ябълков плодов червей и листозавивачки.

За черешовата муха е одобрена визуалната уловка Ферокон АМ.